

Vehmersalmen kirkosta ensimmäinen suomalainen vesitiekirkko.

Kuopion Pursiseuran, Vehmersalmen seurakunnan ja Lions Club Vehmersalmen yhteisprojekti toteutuu.

1990- luvun alkupuolella Suomen maanteiden varsille taajamien läheisyyteen ilmestyivät ensimmäiset liikennemerkit tiekirkkoista. Nykyisin noihin merkkeihin on jo totuttu ja moni autoilija ainakin lomamatkoillaan painaa jarrua tutustuakseen johonkin tai joihinkin yli 250 Suomessa tiekirkkolueteloon liittyneistä kirkkoista.

Suomen asuttamisen historiaa muistellessa tieverkostomme on kuitenkin hyvin nuori. Tosiasia on, että Suomi on asutettu vesiteitä pitkin. Vesireittejä pitkin on sivistystä siirretty sisämaata kohti ja tähän on tietysti Suomen ainutlaatuiset vesistöt ja vesireitit antaneet loistavan mahdollisuuden. Vesireittien varrelle on perustettu maan puolustamiseen tarkoitettut keskiajan linnoitukset ja kauppapaikat, joista myöhemmin ovat kehittyneet useat upeat merenrantojemme ja järviemme rannikkokaupungit.

Kirkoilla on aina ollut suuri sivistyksellinen ja henkinen merkitys maamme kehityksessä. Kirkontorni on kautta aikojen toiminut maanmerkinä ja kiintopisteenä veneilijän lähestyessä rantaa. Tuo lähestyminen on voinut tapahtua kirkkoveineillä tai purjealuksilla. Kysymyksessä voi olla myös nopeakulkuinen pikavene tai nykyaikaisilla navigointivälineillä varustettu loistoristeilijä. On ihan sama minkälaisen tekniikan avulla veneilijä suunnistaa, horisontista esiin nouseva kirkon torni luo aina määrätyn tietoisuuden ja kiitollisuuden tunteen siitä, että venematka on kohta turvallisesti takana. Yöpyessään aluksessaan veneilijä voi havahtua kirkonkellojen soittoon ja vaikkapa piipahtaa sisälle kävelymatkan päässä olevaan kirkkoon.

Muutamia vuosia sitten tiekirkkokylttejä seurattessani mieleeni tuli ajatus, että myös vesireittien varrella olevat kirkot ansaitsevat oman erikoisasemansa Suomen kirkkojen joukossa. Osa näistä kirkkoista sijaitsee suurissa tai suurehkoissa asutuskeskuksissa, mutta monet myös pienillä paikkakunnilla. Yhteistä niille kuitenkin on, että useimpien läheisyydessä on veneilijöiden taukopaikaksi tarkoitettu vierasvenesatama. Monesti kävelymatka rannasta kirkolle on kohtuullinen. Ja mikä tärkeintä, verrattuna autoilijaan veneilijöillä on aikaa. Veneilijän ajatus on hyvin usein; noustessasi veneeseen olet jo perillä.

Näin syntyi idea siitä, että Vehmersalmen kirkko vihittäisiin Suomen ensimmäiseksi vesitiekirkoksi. Ei ole sattumaa, että kirkoksi valikoitui juuri kyseinen kirkko. Josef Stenbäckin suunnittelema kirkko rakennettiin pääosin vuoden 1919 aikana ja vihittiin käyttöön uudenvuodenpäivänä 1920. Näin ollen se täyttää näinä päivinä 100 vuotta. Vehmersalmi paikkakuntana sijaitsee yhden sisävesiemme hienoimman vesireitin varrella.

Toisaalta alueella toimii Kuopion Pursiseura, joka on sisävesien vanhin pursiseura. Vuonna 1889 perustetulla seuralla on Vehmersalmen Jänissalossa retkitukikohta, joka kuuluu Saimaan alueen pursiseurojen yhteistoimintaverkostoon. Mm. Savo lehden silloinen päätoimittaja Juhani Aho oli aikanaan Kuopion Pursiseuran perustajajäsen. Aho oli innokas purjehtija ja suoritti Savo-nimisellä sluupillaan v. 1893 merkittävän purjehdusmatkan Viipurista Kuopioon ja edelleen Iisalmeen. Ohittaessaan Vehmersalmea ei Aho voinut suunnistaa kirkontornin mukaan, koska paikkakunnalla ei vielä ollut omaa kirkkoa. Vehmersalmen kirkon valinta ensimmäiseksi vesitiekirkoksi on samalla järjestäytyneiden veneilijöiden kädenojennus ja kiitos hyvin sujuneesta yhteistyöstä paikallisten asukkaiden ja yritysten kanssa.

Paikallisena toimijana asiaa ryhtyi tukemaan myös 40 vuotta vanha Lions Club Vehmersalmi, jonka toiminnan periaatteisiin vesitiekirkko ajatuksena hyvin sopi.

Historiallinen vesitiekirkkomerkin julkistaminen Vehmersalmen satamassa ja kirkon vihkiminen Suomen ensimmäiseksi vesitiekirkoksi tapahtuu tulevana kesänä sunnuntaina 30. kesäkuuta klo 11.30. Tilaisuus alkaa Vehmersalmen sataman laivalaiturilla, jossa paljastetaan käyttöönnsä ensimmäinen vesitiekirkon kyltti. Samassa yhteydessä sisälle Vehmersalmen kirkon kattoon nostetaan ns. votiivilaivaksi kirkkoveneen pienoismalli. Pastori Uwe Mäkinen toi esille ajatuksen, että Vehmersalmen kirkkokin saisi oman votiivilaivansa. Votiivilaivan kirkkojen kattoon nostaminen on yleinen tapa esim. Keski-Euroopassa ja rannikkoalueilla. Kallaveden alueella luonnollinen valinta votiivilaivaksi oli tietysti juuri kirkkovene. Airakselalaisen Jorma Konttisen tekemä vene on yksityiskohtainen kopio 13 metrisestä kirkkoveneestä mittakaavassa 1/10. Veneen nostamisella kirkon kattoon halutaan kunnioittaa v. 1850 Kallavedellä kirkkoveneturmassa hukkuneiden 28 henkilön ja Enonlahdessa kaatuneen Louhi-laivan uhrien muistoa, mutta samalla myös korostaa vesiteiden merkitystä ihmisten hyvinvoinnille ja yhteiskuntamme kehitykselle.

Vesitiekirkkotoimikunta toivoo, että tämän ensimmäisen vesitiekirkon vihkimisen jälkeen Suomeen muodostuisi tiekirkkoyhdistyksen kaltainen järjestö ja kaikki vesireittien varrella sijaitsevat kirkot ja seurakunnat voisivat siihen halutessaan liittyä!

Jorma Päivinen

Kuopion Pursiseuran kunniakommodori

Lions Club Vehmersalmen presidentti